

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadräginta
Sermones**

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo XVIII. Die Martis post tertiam Dominicam. Eliditur prætextus ille inanis eorum, qui dicunt, correctionem proximi sibi non incumbere, cùm non sint ad id obligati, atque unà scribuntur milites ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

tunt de terra Egypti. Verbo, eò tandem insaniam pervenit, ut commissum sibi populum à vero DEI cultu averteret; nec exprobrationibus aut minis, nec suppliciis aut miraculis porro induci se passus, ut DEO, Benefactori suo summo, consideret, sed juratum se Ejus hostem ad usque vitæ & regiminis finem profiteretur: an unquam credidissetis, Auditores, posse hominem quendam eò ingratitude pervenire? & tamen fidei oraculum est, eò pertigisse Jeroboamum, eò cives Nazarethanos, eò denique tot, tantosque alios in hodiernam usque diem, qui, licet non manifestè, tacitè saltem id satis ostendunt.

X. Vah, ingratiissimi Peccatores, quæ vestra hæc diffidentia est? si DEO salus vestra cordi non esset, an tot in vos beneficia congesturum censis? cum in nihili vestri abyssu lateretis, creavit vos; cum servi & mancipia, redemit; cum nudi, vestivit; cum rebelles & obstinati, sustinuit. Quæ ergo amentia est, credere, illum ea vobis erepturum, quæ

dederat, ac propterea injuriis eum laceffere? quasi verò illius offensa vos in bonorum vestrorum tranquilla possessione, DEO etiam invito, servaret: si illi luberet, veltris vos divitiis spoliare, quid ei foret facilius? cur ergo, ne iis privemini, duos vos & inclementes erga pauperes exhibetis? si filios vestros placeret adimere, quid magis in promptu? cur ergo, ne iis spoliemini, à Divino eos servitio avertitis? nunquid vos bonorum gradu posset dejicere, privare amicis, titulis, muneribus, ac ipso, si vester foret, Principatu? cur ergo dolis tam iniquis cum Divinorum mandatorum contemptu, cum Divini cultus neglectu, per omne fas & nefas, eorum possessionem stabilire nitimini? agnoscamus, quæso, unicum nostrum, verumque benefactorem, ejusque amoris non odium, sed amorem reddamus, honoribus illum, non injuriis prosequamur, ut nemo posthac prout ego hodie, invitus licet, feci, exprobrare vobis possit aut debeat, etiamnum reperiri, qui mala pro bonis ingrati rependant.

SERMO DECIMUS OCTAVUS.

DIE MARTIS POST TERTIAM DOMINICAM.

Si peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe: si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Matth. 18.

vestrae conditioni ac gradui conveniente, vos inflammavero, non vos solum lucrabor, sed eos etiam, qui sua me hodie praesentia dignati non sunt, sicque vos hodie in Apostolos mutabo.

II. Vix in Assyriorum castris Juditha comparuit, cum homines, aliis inhumani ac barbari, insolitae lucis fulgore raraeque pulchritudinis fascino capti sunt; cumque & oculorum verecundiam & totius corporis venustissimam compositionem, & linguae gratiam viderent, attoniti exclamarunt: *quis contemnat populum Hebraeorum, qui tam decoras mulieres habet, ut non pro his merito pugnare contra eos debeamus?* Sic licet Bethulia in altis montium jugis, & abrupta inter praecipitia sita, operae sane pretium erit, eluctari in altum, & inter devia praedam tam nobilem consecrari. Eja, quid porro opus est, tubarum clangore viros ad arma ciere? imperet modo Holophernes assultum, ruat animosus in hostes, & classica canat; sola Juditha tanto molimine digna est. Ita loquebantur miseri caeco amore ebrii: & verò oratoriae exaggerationi adscribi haec possent, nisi probe nobis constaret praelia longè magis cruenta unius formae gratia saepius exaruisse. Quis enim diuturno ad Trojam bello facem subdidit, quam vultus Helenae blandientis? Quis Thebas ad arma concitavit, nisi unica Theana? quis conflictum ad Cyrbam exasperavit, nisi Megisto? ut nihil dicam de praелиis Turnum inter & Aeneam unius Laviniae amore; An-

tigonum inter & Ptolomæum, Cleopatrae gratia. DEUM Immortalem! Quis mihi det, ut animae vobis pulchritudinem hodie demonstrarem! ah quid Cleopatrae, Laviniae, Megistae, Theanae, Helenae, Judithae? harum decor non est, nisi flos campi, qui momento marcescit; non est, nisi mentis deceptio, oculorum fascino, laqueus cordis incauti, esca perniciosè alliciens, & sagitta fallaciter fulgens: genuinam, veramque pulchritudinem habet anima, ad Divini vultus imaginem efformata: *ubi factus homo ad imaginem DEI?* exclamat Augustinus, an in corpore? minimè profectò; *in intellectu, in mente, in interiori homine, in eo, quod intelligit in Joann.* Si ego animam vobis exhibere possem, qualis in se est, tanto ejus amore vos inflammarem, ut nulli parcendum labori, nec impensis, imò nec vitae ipsi censeretis, ut creatura tam nobilis ab interitu vindicaretur. Haec unica erat merces, à magno Apostolo Paulo suspirata, quando in proximi emolumentum, etiam à Christo non renuit separari: *lucrari fratres.* Haec erat merces, à Seraphica Catharina desiderata, quando paratam se obtulit, inferni fauces subire, modò fores ita posset obstruere, ne ulla deinceps anima ingredi posset: *lucrari fratres, lucrari fratres.* Quid ad haec respondetis, qui proximi curam negligitis, quia nulla ad eam gerendam lege tenemini? satis profectò hac loquendi formulam ostenditis, ignotam vobis esse humanae animae dignitatem. Ah vile nimis ejusdem pretium

tium statuitis ! si enim oviculæ intra lupi dentes ejulanti , aut turturi inter accipitris unguis gementi condoletis , atque opem ferre laboratis ; fieri potest ; ut intra draconis infernalis fauces videatis animam , nec ad compassionem moveamini ? sed nulla dicitis , eandem juvandi obligatio vobis incumbit : demus hoc ; illud autem vos quidem ab injustitiæ , non tamen crudelitatis notâ absolvit.

III. Verùm dabo vobis , verum esse , quod dicitis ; ego interea ad Christum me convertam , eumque è Cruce , cui nostri amor illum affixit , descendere jubebo : an enim ulla lege ad nos tam caro Sanguinis sui pretio redimendos tenebatur ? minimè profectò , si Isaïæ credimus : *oblatus est , quia ipse voluit ; victimam se pro nobis obtulit ; sed quia ipse voluit : poterat enim , ut ait Chrylостомus , Christus , qua passus est , non pati , sed , quod nostrum erat respiciens , quod suum erat , neglexit.* Cùm ergo tantis dolorum impensis , nullo alio , quàm gratuitæ benevolentiæ & amoris titulo impulsus salutem nostram emere dignatus sit , quis se deinceps lucrando DEO fratribus impendere detrectabit , etsi minimè obligetur ? Ah ferrea & ingratiissima Christianorum corda ! En , quid sibi DEUS nostri amore mortuus crucique suffixus , promittere possit , dum nostris duntaxat commodis studemus , DEI autem causam negligimus. Totum , cui Christus inhiat , lucrum est hominum salus , ut ait D. Chrylостомus : *nihil adeo studiosè affectat Deus ,*

*ut salutem animarum : hujus loci adjutores ac socios undique conseruit ; cum in finem milites scriberet ; affeclas invitat : & quisquam suam illi operam protervè negaret ? Cùm Scipio Africanus ad expugnandam Numantiæ se accingeret , civium numerus , tam tamoli amore illectus sub signa ejus convolvit , ut Plutarcho teste Senatùs publico edicto frænnum plebi injunctum censuerit , *veritus , ne vana quaereretur Italia.* Quid de Pompeio dicam , & Cæsare ? quid de Aladro insatiabili regnorum bellorum qui sive Lybiam peteret ardoribus perustam , sive Scythiam nativo heremum peragraret , ingentem se hominum copiam traxit , quæ extremos usque mundi fines , periculatissima vitæ discrimina Alexandri sequebantur , nunc faucium tenuis quis immergit , nunc manibus peritura & prærupta , quæ supererant , reptantes. Cato ipse , non amoris specimina sterilitatibus Libyæ arenas à suis collegit , tequam illas ingrederetur , cœlestes milites de imminentibus periculis & ærumnis sincerè edocuit , liberæque abeundi potestatem , si quis animus deficeret , omnibus deest nec unicus tamen , quis credidisset pertus est , qui signa desereret , ut to duce avelli cuperet , & non per horrida illa terrarum spatia , raptis , viperis & amphibæonibus impulsata , eum sequi præoptaret . Ergo causa est , Auditores , quod stus obtinere à nobis non possit ,*

Rom. 27. in Epist. ad Rom.

tot alii, Christo longissimè inferiores, à subditis suis nullo negotio impetrarunt? etiam ille mundum subjugare, suæque ditioni subjicere parat, non ut eum perdat, sed ut salvet, & nihilominus, uti mæstus queritur apud Ezechielem, *non est, qui vadat ad praelium; nemo est, qui sacræ huic militiæ nomen suum ultro addicat, qui vadat; stimulis opus est, præceptis & lata lege urgendi sunt.* Verùm, quæ tandem gloria est, nullum Christo deferre obsequium, nisi præcepti necessitate extortum? Itane ejus in nos merita remuneramus? hanc tot acceptis favoribus vicem rependimus?

IV. Non ignoro quidem, venales quosdam & serviles animos reperiri, qui nisi præcepto urgeantur, nihil arduum aggrediuntur, cunctisque oneribus humeros subducunt, nisi spe magni ac manifesti lucri alliciantur; cùm autem notabile emolumentum speratur, omnes operam suam promptè pollicentur; nemo est, qui laborem recuset. Sed, DEUM Immortalem! nunquid inæstimabile emolumentum est, fratrem lucrari? Indubitatum est, propter unicum hominem sceleratum integros sæpe populos, etiam insontes & innoxios à DEO plecti: *uno peccante, ira supra omnem populum venit*, ait Origenes, frequentibus exemplis persuasus, quæ omnia dissimulare aut tacere non possum; Civitatem Jericho, raro & prodigioso successu expugnaverant Israëlita, cùm victicia sua arma passim circumferre, suasque copias ad urbis Hai mœnia admoveere decreverunt: *R. P. Segneri Quadragesimale.*

nec situ, nec opere, nec civium virtute, nec nominis famâ par fuit urbs illa urbi Jerichuntinæ, & tamen turpiter ab obsessis repulsi & ignominiosè se fugæ dare coacti sunt. Obstupuit populus hanc fortunæ suæ catastrophæ, nec capere potuit, quo suo delicto promeriti essent, à DEO deseri, qui eos paulò ante ad victoriarum messem, & colligendas lauros vocavit; Supplex igitur coram ARCA DEI procumbit Dux Josue, multisque cum lacrimis DEUM rogat, ut causam offensæ aperire dignetur. Et quo delicto irritatum ab Israëlitis Numen fuisse censetis, Auditores? an forsitan vitulum aureum proposuerunt adorandum? an cibis prohibitis se polluerunt? an alienigenis mulieribus turpi amore copulati sunt? minimè profecto: tanti mali origo fuit noxa ad speciem levis, eaque non à cunctis, imò nec à multis, sed ab uno solo patrata; cùm enim expugnata Jerichunte omnia fumo & flammis miscerentur, gregarius quidam miles, cui nomen Achab, inter spolia purpuream clamidem conspexit, illiusque desiderio contra DEI Ducisque Imperia abripi se passus, clam eam abstulit, flammisque ereptam in tentorii sui angulo abscondit: factum istud ita DEO displicuit, ut cuncto exercitui ruinam & interitum intentaverit, nisi vitæ supplicium de reo quantoque usumerent: *non ero ultra vobiscum: verba sanè horrenda!* *non ero ultra vobiscum, nisi coneratis eum, qui hujus sceleris reus est.* Ulque adeo verum est, ut appositè sub-

F f jungit

Lib. 6. de Provid. jungit Salvanus, quod ladicur scelere personali causa cunctorum; Achan de anathemate quidpiam furto abstulit, & crimen unius hominis plaga omnium

Jona. 1. fuit. Ita est, Auditores mei, & crimen unius hominis plaga omnium fuit.

Unius Jonæ causâ, an non omnes, qui in Tharsis navigabant, extremum naufragii discrimen subierunt? solius Judæ causâ? an non omnes Discipuli

2. Reg. 24. periclitati sunt? ob unius Davidis vanitatem, dum populi sui numerum

ex inordinato fastu iniri iussit, quanta non strages omnibus incubuit?

Nimis ergo certum est, Auditores, quod non raro uno peccante ira super

omnem populum venit. Videtis igitur, ad quam utile, quamque magno

momenti opus vos invitem, dum vos ad procurandam impii conversionem

exhortor, ut scilicet nos omnes, quotquot hic sumus, à gravissimis malis

liberatis, quæ unius impii causâ cunctis possunt imminere, Judici quidem

humano non licet ob alienum flagitium quempiam plectere; alia tamen

est supremi Judicis potestas, qui, ut D. Augustinus advertit, ob id ipsum

plectere nos potest, quod ad aliorum vitia nimium conniveamus, & in iis

corripiendis vecordes ac pigri simus; quemadmodum unâ falce tænum pariter

& flores demetuntur, aut unâ grandine labruscæ & uvæ flagellantur, ita DEUS eadem non raro rui-

nâ reos juxta ac innocentes involvit. Causam reddit D. Augustinus: ut non

In Ioan. 9. 8. se solum quisque curet in populo, sed invicem sibi adhibeant diligentiam & tanquam unius corporis, & unius ho-

minis, alia pro aliis sint membra cita. Nolite ergo vestram in cura

da proximi salute socordiam obligationis defectu excusare; publica ac communis causa agitur, adhibete

& vestra: fingite, totam vos videte ciniam flammis, & incendio intru-

tam; nunquid affunditis aquam, nulla vos obligatio compellat ipsum

velim in præsentî negotio ciat; dum enim proximus delin-

vicini periclitantur: accurrite ergo borate, opitulamini, nam tua rui-

tur, paries cum proximus atet.

V. Verùm totum, quod dixi, crum negativum solum est, ut in-

rum indemnitati nostræ consulam, & imminens periculum evitemus;

magis longè, ac positivum, ut app- lant, illudque maximum in nos

dundat: ut enim candidè dicam, sentio, nullum opus DEO gratius,

majoris meriti mihi videtur, quam catorem ad DEUM reducere;

cur dixi, meum hunc esse sensum Audiamus de eo differentem Grego-

rium Magnum: cui per gratiam D. contigerit, à peccatorum vinculis

ipse ex zelo studeat, ad spem veniæ linquentes hortari; nullum quoque

(mentem advertite ad hæc verba, nullum quippe tam gratum DEO sacrificium est, quam zelus animarum)

Ex quo enim pietatis opere magis forte meritum speratis? an ex jej-

nio? quod autem rigidius fuit jejunium, quam Christi, qui in mensa

illud integros absque ullo cibo excedit? oùm jejunasset quadraginta diebus: & tamen ex desiderio luctum

animas, lautas publicanorum mentes frequentavit, adeo ut à nonnullis per calumniam intemperantiæ accusaretur. Forsan, ab oratione? sed quis magis orationi deditus quàm Christus, qui noctes integras somni expertus & quietis eam continuavit?

6. *Erat pernoctans in oratione DEI;* & tamen animarum gratiâ ad nocturna Nicodemum alloquia admisit. An ab Eleemosynis? sed audite D. Chryostomum, ferventissimum pauperum patronum: *etsi immensas pecunias pauperibus eroges, plus tamen effeceris, si unicam converteris animam: nec id mirum est, nam si quis dederit pauperi, famem solvit, qui peccantem correxit, impietatem extinxit; ille corpus liberavit à dolore, hic animam liberavit à gehenna.* O quantum differunt, corpus dolore momentaneo, animam verò ab incendio perenni liberare? quod si ex bono, quod in proximum confertur, meritum metiamur, indubitatum est, ex suo genere majoris meriti esse, animæ peccatis infectæ, quàm corpori infirmo opitulari. Sed forsitan amplioris apud DEUM meriti est, Basilicas erigere, fundare templa, locupletare sacraria, quemadmodum laudabili profusione fecere Caroli Magni, Carolomanni, & Pipini? minimè certè, Auditores: gratissimum DEO munus est, si peccatorem delicta sua deplorantem obtuleritis. Audite in rem nostram factum non inane, quod Plutarchus recenset. Inclytam de Persis victoriam obtinuit Cimon famosissimus Græcorum Dux, cùmque cœde-

ratis sibi ducibus valedicere, & Athenas reverti vellet, congestam prius prædam duas in partes divisit. In una debellati hostis spolia reposuit, scuta, calces, galeas, acinaces, & pharetras immensi pretii, vestes purpureas, vasa argentea, & aureos torques: ex altera verò parte constituit magno numero captivos, nudos omnino, spectaculo sanè miserando; apparebant enim squalidi, vulneribus faucij, ærumnis confecti, & umbræ potiùs hominum, quàm homines. Mox ad collegas conversus: *eligite, inquit, ego enim partes primas, supremo ceteroquin duci debitas, vobis ultrò cedere paratus sum: nec opus erat longa deliberatione; argenti enim aurique fulgore allecti, pretiosa quæque certatim involarunt, gaudente Cimone, quòd nihil sibi præter viva illa hominum cadavera superesset: posteaquam tamen squallorem eorum abstergi, curari vulnera, & exhaustas eorum vires reparari iussit, maximo illos pretio vendidit, satisque apparuit, quantum valori supellectilis, valor hominis præstaret.* Placétne igitur vobis, auditores, genium meum imitari? conquirete ex omnibus urbibus angulis peccatores maximè miserabiles ac calamitosos, illorum languores emendate, abluite maculas, & ad Christum sanos adducite, nec dubitate, quin singulos eorum majoris æstimaturus sit, quàm si gemmis, unionibus, & pretiosis margaritis graves ad illum accederetis. Quod si igitur, lucrari fratrem, res tam excelsi meriti est, quod jejunium, orationem,

nem, eleemosynam, & quidquid aliud virtutis est, multum antecellit, fieri potest, ut obligationis defectu tam pretioso negotio necdum vos velitis impendere? an prudens vobis, & legitima hæc excusatio videtur? certe si ita est, ut quid tanta sollicitudine prædia vestra excolitis, tantoque studio cum pecuniis vestris negotiamini? cur non omittitis molestum hunc laborem? tametsi enim grande lucrum sit, quod speratis, nulla tamen obligatio ad culturam adeo accuratam, nulla ad negotiationem tam sedulam ac studiosam vos urget.

VI. Sed quo tandem authore didicistis, nullam vos ad lucrandas animas obligationem teneri? Dabo, id esse verum, si nullius unquam hominis spiritali ruinam causam dederitis; si verò vel consilio, vel exemplo, vel adhortatione animam aliquam perdidistis, id enimverò nego. In lege veteri DEUS præcepit, ut, quicumque alterius animal occidisset, simile restitueret, bovem pro bove, agnum pro agno, jumentum pro jumento: *Levit. 24. 18. qui percusserit animal, reddet vicarium, id est animam pro anima.* Non defuissent quidem plures alii modi, illatum proximo damnum resarciendi, nec fuisset opus tam rigida lege Talionis; sed pro erepta DEO anima satisfieri non potest, nisi reddatur anima pro anima: date DEO, quidquid Erythræum mare unionum, Phryges serici, marmorum Numidæ, odorum Assyrii, Sidonii muricis & purpuræ habent; hoc totum mini-

mè æquivalet animæ, quam perdidistis: *nec totus mundus est justitia præmium,* Gregorio teste: *est totus mundus, pro unius animæ pretio,* ait D. Ambrosius: anima laequivalet anima, quia æquivalet anima, quia æquivalet anima. Si ergo vestra culpam plures animas occidit, quæ fronte omni vos debito prosternit, tantumdem restituendi: Restitutione opus est; Restitutores, restitutores: *animam pro anima, animam pro anima!* Perpete? obsecro, quot perverla coram quos per vitæ decursum scandideritis, noxiis exemplis, intemperantiâ in conviviiis, excessu in libidine, effræni libertate loquendi: cur nulla vos sollicitudo tangit aut ut loco servi, quem sacrilegè subduxistis, alium Domino substituat? Hoc enimverò studium & fuit Davidis, cum delicti sui penitentiam ductus, statuit, docere quos; & impios convertere: *bo iniquos vias tuas, & impii convertentur.* Ergone officium litis sit, qualis David erat, interma à teneris enutriti, peccatores, iisque prædicare? quin præcipuum ejus munus videtur, struere exercitus, expugnare tentare assultus, cum hoste conficere, prælio decernere, & explicare, non Catechismus. Ita revera sed meminerat miser, se suam causam, noxio exemplo plurimos à Deo cultu abstraxisse: *blasphemare nomen meum in gentibus,* atque censuit, ut Lorinus observat, se De-

satisfacere aliter non posse, nisi totidem peccatores converteret, quot justos olim exempli sui contagione pervertit. Hoc ipsum impulit Arnobios, Augustinos, Hilarios, Cyprianos, Justinos, veræ fidei aliquando hostes, ut eandem postea calamo suo acerrimè defenderent. Quodsi & Paulus pro dilatanda Ecclesia tantopere laboravit, non alia certè de causâ id fecit, quàm quia prius eam est persecutus; qui enim prius persecutor extitit, ait D. Gregorius, postmodum plus omnibus laboravit. Nullus ergo vestrum sibi persuadeat, se muneri suo satisfecisse, nisi jus DEI læsum reparet, totque homines illi restituat, quot prius impiâ rapinâ abstraxit. Quid ergo moramini, aut adhuc expectatis, Auditores? quid porò differtis? *Lucramini fratres: lucramini fratres!* num fortè utilem in hoc negotio operam præstare posse diffiditis? Inanis hæc est exculatio; modò enim voluntas vobis & conatus non deest, nemo est, qui peccatorum conversionem promovere non plurimum possit; omnes huic muneri sunt apti, nobiles & plebeji, viri ac feminæ, & quotquot sunt in quacunque hominum conditione ac statu.

VII. Nolite igitur vobis persuadere, officium istud iis duntaxat incumbere, qui Missionibus Apostolicis vacant, vitiumque per montes & silvas persequuntur; audite, quid Spiritus Sanctus per Ecclesiasticum omnibus promiscuè præcipiat: *Recupera proximum, secundum virtutem tuam:* non juxta virtutem, quam in aliis suspicis, sed juxta tuammet, juxta dotes tuas, doctri-

nam, ac statum tuum: *Nemo dicat,* ait S. Gregorius in hunc locum, *nemo dicat, admonere non sufficio, adhortari idoneus non sum: quantum potes, exhibe.* Equidem non diffiteor, vobis non convenire, pulpitem more nostro conscendere, pro concione ad populum declamare: quoties autem præsentis estis, cum de Divina offensa, jamjam executioni mandandâ agitur? cum alienæ pudicitia struuntur insidiæ? cum texuntur calumniæ? cum de modo vindictæ deliberatur? quid tunc impedit, quominus sancto quodam Zelo incitati, non aliter ac Phinees, in impios illos irruatis, si id muneris vestri autoritas permittit? cur non amiccè eos objurgatis, blandè corrigitis, & prava consilia evertitis? cur non mitiora saltem suadetis, amantis instar Judæ, qui, cum fratribus persuadere non posset, ne innocentem Josephum interimerent, suavitè saltem, ut eum in stitoribus Ismaëlitis venderent. Omnes igitur promiscuè ex Spiritu Sancti imperio adhortor: *Recupera proximum secundum virtutem tuam?* Eques forsan es & illustris? *Recupera proximum tuum secundum virtutem tuam:* concilia pacem, & extingue odia geminos inter nobiles, qui duellum & singulare certamen meditantur; interpone auctoritatem tuam, & ad Evangelicæ Legis observantiam adhortare, antequam ad inanissimum honoris punctum tuendum corpus simul & animam perdant. Civis es, & mercaturæ vacas? *Recupera proximum tuum, secundum virtutem tuam.* An non periclitanti pudicitia potes succurrere,

ac bene morati clauſtri limina inopi
puellæ clave aureâ referare, ne pudorem
proſtituat? Matrôna es honorata
& nobilis, cui domeſticos intra parietes
latere conuenit? nil refert: *Recupera
proximum tuum ſecundum virtutem
tuam: maximum alienæ ſaluti momen-
tum addes, ſi filios ad pietatem inſti-
tuas; ſic non eorum ſolum animas, ſed
plures cum illis lucraberis: fieri enim
potest, ut aliquis eorum probæ educa-
tionis beneficio Diuino ſe obſequio
conſecret, aptumque inſtrumentum
evadat, cujus operâ cæleſtis patria in-
quiliſis & civibus repletur. Quis ve-
ſtrum Annam illam, in Diuinis pagi-
nis adeo celebrem, ignorat? ſolum il-
la Samuelem progenuit, jejuniis ac
precibus è coelo obtentum; & tamen
illa, veluti Liâ ſæcundior foret, cum
Oden ſuam eucharifticam ordiretur,
peperiffe ſe plurimos profeſſa eſt: *do-
nec ſterilis peperit plurimos.* An ſolus
Samuel dici poteſt, *plurimi?* omnino
plurimi, reſpondet Euthymius: *Vnus
juſtus, qualis fuit Samuel, fuit inſtar
multorum.* En modum, quo pluri-
marum animarum lucrum facere po-
teſtis, ſi vel unicum filium piè ſanctè-
que educabitis. Sed eſto, hæc omnia
abſint: an non oratio convertendis
peccatoribus efficaciffimum eſt medi-
um? ut ait D. Jacobus: *Orate pro in-
vicem, ut ſalvemini.* Id Paulus exper-
tus eſt, quem S. Stephani fervens ora-
tio convertit: expertus idipſum eſt
Auguſtinus, matris Monicæ precibus
& lachrimis obtentus. Quis ergo ve-
ſtrum eſt auditors, qui, ſi modò ve-
lit, non poſſit in ſalutem aliorum uti-*

liſſimè incumbere? Si flagris non
quam in vos animadvertitis, id in pe-
catorum ſalutem deſtinate; ſi pro-
toriam corollam orando textis, po-
tiam illis à DEO exorate; ſi tremis
Sacrificio aſiſtitis, pro peccatoribus
illud DEO offerte; ſi jejuniis vos
ſigitis, in eorum, ſi vultis, utilitas
cedent. Super eſt, ut poſtremum
preſentiſſimum vobis modum
riam, quo peccatores juvare poteſtis,
ſcilicet ſub amicitia & ſocietate
ad devota oratoria, ad ſacras
piôſque Oratores audiendos eos
cetiſ: tacco fructum ingentem, quo
veſtra adhortatione è piorum libro-
lectione colligere, & quod omnia
antecellit, quem è morum veſtro-
ac caſtigata vitæ exemplis haurire
ſunt: *Validior eſt, Bernardo teſte,
operis, quam vox oris.* Utinam
ſpectum vobis eſſet, quam longè
caciſ ſit, loqui opere, quam longè
Hæc enim verò vox illa eſt, quam
lus Apoſtolus à Tito ſuo exper-
tere cum omni imperio. Vox illa
commovet quidem, inclinât, &
animos, vox operis vero amicitiam
admoveret, & tantum non cogita-
mus, muneris veſtri haud eſſe
ſcenſo ſuggeſtu tonare in populo
quid intereſt, ſi exemplo pro-
poteſtis? Aſſueſcite, rei Divinæ
Templis reverenter aſiſtere, ut
qui garrulitate diſſuunt, veſtra
ſtriâ corrigantur; exhomologati &
Synaxi frequenter utimini, idque
in privatis duotaxat Oratoribus, etiam
pietatis vos puderet, ſed in publicis
publico! deriventur fontes tui ſunt

1. Reg.
2. 5.

Fac. 5.
10.

5. geminat Sapiens: & in plateis aquas tuas divide: quod enim clam facitis boni, vobis duntaxat prodest: quod autem palam ostenditis, plurimorum servit utilitati, qui, ut monet Petrus, exemplo trahuntur, atque adeo etiam sine verbo lucrificant, considerantes conversationem vestram. Hæc cum ita sint, dilectissimi, nolite esse morosi debitores, sed vestro quam primùm debito vos exsolvite, & sublatas Christo animas quamprimùm reddite: huc omnes labores, & studia vestra conferte, certoque vobis persuadete, amissam Eius gratiam aliter reparari vix posse; si enim de Sancto Francisco dixit Divus Bonaventura: Non se Christi reputabat amicam, nisi animas foveret, quas ille redemit; quid miseris nobis dicendum superest, qui nova in dies Christo damna inferimus, & tamen ad illa reparanda nullâ nos lege obstringi censemus?

P A R S A L T E R A.

VIII. Satis superque demonstratum esse existimo, neminem omnium à debito lucrandi animas immunem esse. Hoc si ita est, quid de vobis dicam, Præfules venerandi, Parochi & claustrorum Antistites? num speciali privilegio ab universali hac lege exemptos vos esse creditis? quin finite potius; finite, ut modestâ loquendi licentia zelum vestrum excitem, ac palam ostendam, non minoris apud vos esse delicti, alienas negligere animas, quam perdere proprias. Qui alteri vadem se præstat, fidem illi suam ita obligat, ut, si principalis debitor

non sit solvendo, ipse creditori satisfaciat. Edicite autem, obsecro, quid aliud egistis, cum amplæ aut modicæ Ecclesiæ curam in humeros vestros admisistis, quam obligare DEO fidem vestram, & pro aliorum animabus spondere? Vos obligamini, curare, ut fideles debitum obsequii tributum Christo pendant; id si vestrâ fortè negligentia defraudant, vos quoque rationem reddere, paremque cum illis pœnam sustinere necesse est. Audite ergo salubre Spiritus Sancti consilium: *Fili mi, si spondisti pro amico tuo, defixisti apud extraneum manum tuam, illaqueatus es verbis oris tui; fac ergo, quod dico, fili mi, & te ipsum libera: quæ verba à Gregorio Magno, Hugone, Beda, Bernardo, & efficacissimè à Divo Thoma iis omnibus applicantur, qui animarum curam suscepere, affirmantque, eos & linguam, & manum suam pignori dedisse; manum quidem ad exemplum, linguam verò ad Divini Verbi prædicationem. Scire jam cu-*

Prov. 6. 2.
Greg. 3. pastoral. adm. 5. Hug. & Bed. in proverb. s. Thom. in Ep. ad Hebr. 5. 13. leit. 3.

pio, cui fidem vestram obligaveritis, nunquid Christo, Servatori ac Domino vestro? cur ergo à Spiritu Sancto vocatur extraneus? *apud extraneum.* Audite solutionem dubii ingeniosam: nescio, an unquam vobis contigerit, accedere virum nobilem, & pro grandis cujusdam summæ debitore spondere: vidissetis illum, primo congressu lætâ vos fronde excipere, blandiri, atque omnia benevolentia signa exhibere; cum autem solvendi debiti tempus effluxit, pro metamorphosin I mox enim fidem datam severus exigit, intercessionem non admittit, moram & indu-

inducias negat, & quasi nullam vestri notitiam unquam habuisset, diem vobis dicit, carceri vos mancipari ac spoliari curat, usquedum debito plenè satisfiat. Idipsum Christus facit; amicum se vobis ostendit, dum pro aliis interposità fide vestrà spondetis: verùm cum debiti solutio instat, extraneum agit: *Dicitur autem Christus extraneus*, ut D. Thomas explicat, *quia amicus est in sponsione, sed erit extraneus in exigenda ratione.* Ita sanè Auditores, *erit extraneus in exigenda ratione.* Audite igitur Viri Ecclesiastici, eja currite alacriter, & pro aliis liberaliter spondete; prensate munia, animarum curas cumulate, Ecclesias vobis deposcite, & obtinebitis: vultu benigno DEUS vos excipit, obsequia vestra probat, & promissa vestra admittit, *Amicus est in sponsione.* Sed an eundem in exigendo debito fore creditis? O vos deceptos, o vos delusos! *erit extraneus in exigenda ratione.* Probè id agnoverunt Viri plurimi, doctrinà & sanctitate conspicui, qui, ne ad infulas & praelaturas vocarentur, in silvas & ferarum latibula profugerunt. Congregatus erat populus Hierapolitanus, ut Nilamonem è claustro ad vacantem Ecclesiæ sedem elevarer, cumque laicorum amicæ violentiæ, Cleri precibus, & Episcoporum, qui ad Ejus inaugurationem conveniant, imperiis oblectari porrò non posset, unius diei inducias petiit, ut muneri tam arduo se ritè pararet: cum impetrasset, cellulæ suæ se inclusit, atque in genua prostratus tot suspiriis, planctibus & gemitibus Cœ-

lum, ac seipsum fatigavit, ut nihil exhalaret, antequam concessis sibi vesper ingrueret: satiùs sibi foret mori quam præesse. Ammonio choreta, ut se ad Sedem Alexandria inabilem redderet, auriculam se incidit. Ephrem Syrus, ne Cæsariæ Ecclesiæ culmen conscenderet, niacum se finxit. Mira etiam fuit Ambrosii repugnantia, cum abiret, se à populo Mediolanensi à seclura seculari ad Ecclesiasticam movendum; in platea enim tribunal erigi, magnamque circum, virgis, securibus & compactorum coronam advocavit, atque in omnium conspectu, in carceribus eductos torturæ subiecit. Diversis suppliciis affici mandavit: crudelis & truculentus haberebat, autem hæc illi figmenta nihil desissent, palatium repetiit, prostratus pudoris feminas ad se vit, ut de turpi cum iis conspectum se redderet; cumque artibus populum à proposito luctere non posset, sub rustici habitum nocte intempestà corripuit, ter alpium juga tutas sibi latebras siturus; sed Divino consilio factum mane factò, cum remotissimam urbem se crederet, ad urbis portam stitutum se deprehenderet. Itaque dicandum vobis relinquo, Audite an sanctissimi hi viri, singularem dirigendas animas facultate præ tanto conatu suos huic muneri subduxissent, nisi illud, non humanis, sed etiam Angelicis formidandum censuissent? Et

quempiam invenire sit, qui munus hoc velut delicias, laborum præmium, aut vitæ quietem ambiat: illum animarum pastorem imitatus, qui supra parochialis lux domûs limina grandi caractere hæc verba inscripsit: *DEVS nobis hæc otia fecit.* O rem horrendam! ipsi Angeli, mentesque æthereæ, summâ mentis perspicaciâ ac sapientiâ dotatæ, non nisi unicum animam, curæ suæ commissam habent; & Parochus aliquis aut Ecclesiæ Præsul tot animarum laboriosæ curæ tam tenui conatu ac virium suarum applicatione satisfacisse se credat? Absit à vobis tam periculosus error, quin vobis potius dictum credite illud Sapientis: *Fac ergo, quod dico, fili mi, & temetipsum libera, discurre, festina, suscita amicum tuum, ne dederis somnum oculis tuis, neque dormitent palpebrae tuae, eruere quasi damula de manu, & quasi avis de insidiis aucupis.* Vos fidem vestram Christo oppignorastis; eja ergo, alacriter in id incumbite, ut debitum quisque suum expungat: orate, prædicate, admonete, minas & supplicia intentate, nec prius desistite, usquedum cessent abusus, sopitæ sint inimicitæ, extinctæ flammæ impudicæ, ac juvenus Christianæ fidei rudimentis imbuta sit; usquedum, quantum in vobis est, cultus integer Ecclesiis, Clero modestia, Laicis morum disciplina restitatur. An non videtis, quantum laborent animalia, ut è laqueis sese extricent? quantum aviculæ, ut è plagis se liberent? Vos quoque idipsum facere allaborate: *Fac ergo, quod dico, fili mi, & temetipsum libera, eruere, quasi damula, eruere quasi avis; non enim de re levis momenti, sed de æternitate agitur; non spondeas supra virtutem tuam, ait Ecclesiasticus, quod si sponderis, quasi restituens cogita.*

SERMO DECIMUS NONUS.

DIE MERCURII POST TERTIAM DOMINICAM.

Quare Discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum? non enim manus lavant, antequam manducent. Matth. 15.